

Museologi elokuvissa

Miia Huttu

Pienenä halusin olla Indiana Jones. Sitä kesti siihen saakka, kunnes tajusin, että oikeilla arkeologeilla ei ole ruoskaa eikä heidän päivätyöhönsä kuulu juoksennella junien katoilla. Nykyään olen itse asiassa sitä mieltä, että akateeminen maailma on riittävän raadollinen jo ilman, että vielä tarvitsisi pelätä 2000 vuotta vanhoja giljotiiniansoja tai fetsiin pukeutuvia palkkamurhaajia. Näin aikuisiällä minulle on selvinnyt myös, että museoesineitä on itse asiassa tapana käsitellä puuvillahansikkain ja että oikeille arkeologeille ei varmaankaan tulisi mieleen upottaa löytämänsä – kuivassa luolassa säilynyttä – Jeesuksen ehtoollismaljaa ensitöikseen vesisammioon. No, sadut ovat satuja.

Museologian opinnot ovat sittemmin lopullisesti pilanneet kykyni nauttia elokuvista. Taannoin katsellessani ystäväieni kanssa Taru sormusten herrasta -trilogian ensimmäistä osaa, se tapahtui. Tiedättehän sen kohdan, jossa Boromir hipelöi Elrondin talossa esille asetettua Murtunutta miekkaa. Siis sitä, jolla Gondorin muinainen kuningas Isildur katkaisi Sauronin sormen ja nappasi mahtisormuksen itselleen – aikamoinen muinaisjäännös! Samalla kun Boromirin käsi lähestyi tv:n kuvaruudulla miekkaa, se lipsahti minulta: EI SAA KOSKEA MUSEOESINEISIIN! Kaiken kukkuraksi, tuo onneton Gondorin prinssi vielä pudottaa esi-isiensä miekan lattialle. Tarvitseeko enää enempää selittää, miksi museoesineisiin ei pitäisi koskea? Mainittakoon vielä, että trilogian kolmannessa osassa Murtunut miekka taotaan jälleen taistelukuntoon – oikein ahjon ja vasaran voimalla. Mitä siitä sitten sanoisivat konservoinnin ammattilaiset, voin hyvin arvata.

Hollywoodissa näyttää muutoinkin olevan tapana, että jos elokuvassa on museoesine, niin se yleensä varastetaan, hukataan tai vähintäänkin syötetään jollekin suurikokoiselle eläimelle. Museot puolestaan ovat sopivia kohteita erilaisille räjähdyksille, joukkotappeluille tai ammuskelulle. Kun taidokkaasti digitoitujen avaruusolioiden lasertykki räjäyttää kansallisen monumentin taivaan tuuliin, siinä eivät auta edes UNESCO:n määräykset kulttuuriperinnön suojelemisesta aseellisen selkkauksen sattuessa. Hyväksi esimerkiksi hollywoodilaisesta museoesineiden kunnioituksesta käy vaikkapa uudehko Nicholas Cagen tähdittämä National Treasure – Kansallisaarre. Jossa ensin varastetaan USA:n alkuperäinen itsenäisyysjulistus lasivitriineineen päivineen, juoksennellaan sen kanssa ympäri yhdysvaltoja ja kaiken kukkuraksi vielä sivellään kolmisen sataa vuotta vanhaa dokumenttia sitruunahapolla. Onneksi elokuvan sankarit sentään muistavat käyttää puuvillahanskoja.

Mutta, vakavasti puhuen – ja me museologithan olemme vakavamielisiä ihmisiä – National Treasure on itse asiassa yksi positiivisimpia museoesineen tarvelemis-elokuvia pitkään aikaan. On ihan virkistävää, että käsikirjoittaja on todella ottanut selvää museoesineiden käsittelyyn liittyvistä asioista ja turvajärjestelyistä. Erityisen ilahduttavaa on, että tiukan museotädin, tohtori Chasen rooliin on valittu hehkeä Diane Kruger (joka muuten näytteli Troija-elokuvan Helenaa, eli on siis virallisesti maailman kaunein nainen). Itse olen ainakin nähnyt ihan riittävästi elokuvia, joissa museohenkilökunta ei osoita enempää elonmerkkejä kuin heidän huomaansa jätetty historiallinen jäämistö. Lienette kanssani samaa mieltä siitä, että on mukavampaa samaistua National Treasure:n

kauniiseen ja älykkääseen tohtori Chase'iin kuin Indiana Jonesin höpsähtäneeseen arkeologiystävään Marcus Brodyyn: mieheen, joka eksyi omaan museonsa.

